

לפני 4 שבועות הציג אחד הקוראים הצעה מקורית למערכת: לחסל לחלוטין את המודעות בעתון ולסתום את הפרץ בתקציבה ע"י התאמת המחיר. מאז הגיעו למערכת מאות מכתבים של קוראים שהתווכחו על הצעה זו, כמעט כולם תמכו בה. השבוע הצליחה המערכת לשכנע את ההנהלה להיכנע לרצון הקוראים ולחסל לחלוטין את המודעות בעתון, פרט למודעות ספורות אשר בעליהן קשורים בחוזה והתופסות לא יותר מ-3% משטח העתון. עם זאת נוספו לעתון כ-15% תומר קריאה.

צעד זה, שהוא חסר תקדים בארץ, הנהו מהפכני גם לגבי עתונים זרים. בכל העולם בנוי תקציבו של עתון על שני מודים — המכירה והמודעות — וברוב העתונים עולה מחלקת המודעות בהכנסותיה על מחלקת ההפצה. אולם בתנאים של קיצוב המור בנייר הפכה הדפסתם של עמודי מודעות במקום עמודי קריאה כמעט לעולל כלפי הקורא. בכל זאת היה היתור על הכנסה גדולה זו אפשרי רק הודות לעלייה הגדולה בתפוצה. אנו מבצעים "מהפכה" זו בתאריך שהוא סימן דרך קטן — השבוע מלא חצי שנה מאז הוה "העולם הזה" לידי המערכת החדשה. העורך משתמש בהזדמנות זו כדי לשאת את הקוראים בבעיותיו היומיומיות של העתון ולספר להם על המכשולים והתקלות בהם נתקלה המערכת בשאיפתה לתאר את האמת ולפרסם את העובדות.

נושא השבוע — השוק השחור — מדגים יפה מה קשה לתאר את האמת האובייקטיבית בשטח המעורר את היצרים. עתוני האופוזיציה מתארים את הפעולה כמסע-דיכוי ממשלתי נגד האזרח, ואילו עתוני הממשלה מוקיעים כבוגד וכספסר כל אדם שאינו מפליג בקול-קולות בשבח הפעולה. האמת היא, כמובן, פחות פשוטה. השוק השחור הוא איוב — נגע ציבורי שיש לחסלו. אולם האם מתקפה הממשלה את שרשי הנגע, או שהיא מסתפקת בצנחנות תעמולתיים שטחיים שאינם משנים את המצב? על כך מנסה "העולם הזה" לענות השבוע בדעה צלולה, בשורה של רשימות, תצלומים וציורים בה השתתפה כמעט כל המערכת, החל מן העורך הכלכלי והסופר לעניינים פוליטיים וכלה בדוש, ציירי חסר התקנה, המתיימר לראות צד הומוריסטי גם בנושא בלתי-משעשע שזו.

לקוראינו המוסיקליים, שדרשו מאתנו לחשוף סוף-סוף את זהותו של עורכנו המוסיקלי, אנו מגלים את "הסוד" ומציגים את חברנו יעקב גל, ששמו ידוע לרבים מבין הקוראים. יעקב גל הוא עיתונאי רב צדדי ואחד המוכשרים ביותר במשפחת העיתונות העברית. מלבד "העולם הזה" הנה חבר מערכת "מעריב" וסופר עתוני חוץ. אולם לדבריו המוסיקה היא "מחלת העיקרית" (מאות מכות ומאמרים). בגליון זה תחת הכותרת "צילילים וצלילים" משיב הוא לכמה דברי ביקורת ששלחו לנו ע"י קוראינו.

יעקב גל

מכתבים

גם הדבורים אזרחים

נודמנתי עם ידידי, כוורן ותיק, בבית קפה מסוג 3 בתיאולמראה הסוכר שהוגש לנו, שח לי ידידי הכוורן: בימי המנדט נהגו לגלול למען המכחורות את הסוכר המלוכלך המתקבל כרגיל בכל משלוח באניה (הן ע"י שוכמים שנקרעו והן מהשכבה שעל הקרקע וכדומה). השנה הופתעו הכוורנים לקבל שקי סוכר מכדי עדין ביותר והפתעתם גדלה עוד יותר כשנתגלה תכנם של שקים אלה: היה זה "קריסטל" דקיק וצחור משופרא דשופרא.

אני משער שבבתי האחרה מסוג 4 או 5 ניתן סוכר לבן, אך מה אעשה ואני מודמנ רק לסוג 3 ושם מגישים לי תמיד סוכר, הנושל ממני כל חשק לשנות את כוס התה הדרושה לי מאוד?

ה. ר.
חיון מצאת בית-קפה המגיש סוכר לתה? **מאה שערים: אזרחיה**

הרשימה "מאה שערים" ("העולם הזה" 674) הנה מלל תפל ונבוב. צריך אדם לה- יות אידיוט בחסד או חומד לצון בנסותו לתת כך, במחיר יד ובל"ח חכמות, "פתרון" לבעיית הערכים במדינה. לא בדרך של הש- מצה או תעמולה זולה נקנים הלבבות ולא כך מבטלים משהו יקר שהנו חלק מן הישות...

סטודנטית דתית צעירה
מי כאן, בעצם, המסמין?

י"שר כוח לאורי אבנרי על רשימתו המ- צונית "מאה שערים: אזרחיה". יש לציין כי ביטא בצורה דייקנית ביותר את יחסו של הורא הצעיר לתל. שוב מתרומם "העו- לם הזה" מעל כל "מבטאי דעת הקהל" העברית. בניתוח הגיוני ואובייקטיבי של בעיות בווערות.

דוד נבון, ירושלים

סטודנטים "ספרדיים" עשירים לא עזבו את הוריהם האמידים הואיל ולא היה גורם שיעורר וימריץ אותם לעלות לארץ. הגורם לעליית הבילויים האשכנזיים ארצה היו הפרעות בארצם (הפרעות ברוסיה ה- צארית ב-1881).

יודע שרובו של הפלמ"ח היה מורכב מילידי הארץ ואי-אפשר כמעט להבדיל בין צעיר "ספרדי" וצעיר "אשכנזי" לידי הא- רץ. הווי החיים המשותף הקנה לשניהם מנהגים משותפים, ולהם הנגב השפיע על עורם בצורה דומה.

יעקב מולידאנו, צ.ה.ל.
הפרשה הכאובה של הפליטה עדינית עבר זמנה. הגענו במדינתנו למצב כזה שלא רק הנוער אלא גם החברה הגבוהה מעורבת היא ולא שמעתי מעולם על פגיעות כל שהן בגלל המצא העדתי. אילו ערכתם משאל "הכדאי להעלות את הבעיה?" היו 90% עונים שלא כדאי.

ניסן נוימן, ת"א.
יתכן. שלוא היה הקורא נוימן נושא שם "ספרדי" היתה דעתו שונה.

מה חסר לו למר מטלון? האם אין למדינת ישראל דיפלומטים מעדות המזרח? אני כמעט בטוח שמשרד החוץ לא ישלח אשכנזי כשגריר לעיראק או למדינה ערבית אחרת, בבוא הזמן, כי אם אחד מבני עדות המזרח.

יוסף רוזנברג, ת"א
הקורא רוזנברג אופטימי מדי: הרוב המוחלט של המסתפלים במדינת ישראל בבע- יות המעוט הערבי אינם שייכים לעדות המזרח.

מגדל-גד

לקטע "המה הפתוחונו" ("העולם הזה" 671): אתם יושבים במערכת וכותבים על הנעשה במגדל-גד מפי השמועה. אבל זאת תוכלו לספר לעירוניים, ולא לאנשי הדרום היודעים כי מגדל-גד הוא המקום המשמש מרכז להסתננות ובו נמצאים רוצחים לא מעטים, אשר לא מספר מועט של יהודים נהרגו באשמתם, ורבים כבר נתפסו שם. דרך אגב, האם אפשר לדעת מפני מה אין נראים אף פעם במדור "מכתבים" מכתבים המתנגדים לדעה איוו שהיא של המערכת; האין אישים כאלה? פלא.

משה רוזנבלום, סבריה.
(א) הפרטים שהופיעו ברשימה על "מגדל-גד באו מפי אנשן הדרום, והם לא הוכחו על ידי המוסמכים לכך. (ב) חוששני שהי רוזנבלום אינו קורא את המדור "מכתבים" — אחרת היה יודע שלמכתבים השליילים ניתן תמיד כמחצית המקום, אף כי אחוזם קטן בהרבה במספר הכללי של המכתבים המגיעים למערכת.

שיכון "דן"

"העולם הזה" (674) הופיע מכתב של חבר מפא"י אחרי ביקורו בשיכון "דן", בתוספת הערת המערכת. הרשו נא לי להעיר שמתוך 750 חברי "דן" רק 100—120 הגיעו לבית שלהם בשיכון הנ"ל, ומהם כ-50 בני העלייה מגרמניה שהביאו כסף מחו"ל וידעו להבטיח אותו.

יש להצטער מאד על כך שאחר עשרות שנות עבודה קשה במשק התחבורה לא יכלו רוב חברינו להגיע לשיכון, וכעת כמעט הבניה נפסקה, בגלל הקשיים בהשגת חמרי בנין והתייקרותם.

מה שנוגע ללוקסוס, הרבה דירות חד- שות בתל-אביב מתחרות בשיכון הנ"ל. על המשכורת שלנו ועל המחירים שלנו יש פיקוח ציבורי מתמיד מטעם משרד התח- בורה, ברית הפיקוח של "ההסתדרות", מר-

כו הקואופרציה ועירית תל-אביב וגם כמה ועדות ממשלתיות. המשכורת לצעורנו ביחוד ב"דן" איננה מספיקה ביוקר החיים של היום, ואם לקחת לשם השוואה את ההכנסה של עובדי אותו המקצוע — בעלי מכונות הובלה, חברי ההסתדרות — נראה שאין אנו מגיעים למחצית רווחיהם של הנגיד בעלי טקסי או אוטומובילים מובילי משאות. נהיה גלויים — ההסתה נגדנו, המנצלת את המחסור באוטובוסים, באה מצד אחד בגלל היותנו קואופרטיב הסתדרותי, ומצד שני מצד אחדים מבין עסקני "ההסתדרות" שהיו רוצים לבטל את עצמאותנו בחיים הפנימיים, זא. לחסל את הקואופרטיבים ולהכנס למוסדות העומדים בשרות הממונים עליהם, דוגמת "סולל-בונה" וכו'.

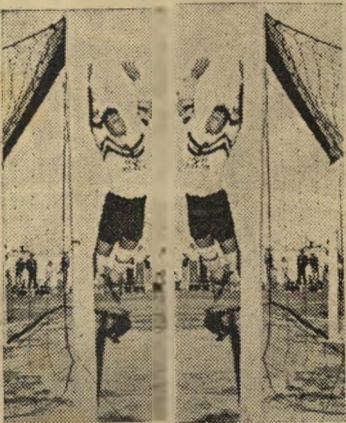
יואל שמעוני, חי' "דן".

חולצה הפוכה

האם יעקב חודרוב רגיל תמיד ללכת עם חולצה הפוכה, או שכאן הפך אותה לכבוד צלם "העולם הזה"?

מנחם מ. ז., בני-ברק.

לא החולצה היא הפוכה, כי אם התמונה שפירסמו ("העולם הזה" 674). לעתים קרובות הופך עורך-התצלומים תמונה מסוימת כדי להתאימה לתבנית העמוד. הנה התמונה המקורית (מימין) והתמונה כפי שפורסמה:

"העולם הזה" מפליג בים

היות והיתה לי הזכות בתור מוריק "זבולון" להפליג עם "העולם הזה" בים, רציתי פעם לגלות לקוראים את דמותם של שנים מחברי המערכת:

מקסים סלומון, דומה לפלמ"ח-ניק שירד מן הירח, בעל זקן קאובוי, חובש משקפי שמש, מספק למפליגים על חשבון "העולם הזה" סיירר ודואג אפילו לקרן שיהיה בספינה. חובב נשים מושבע, אם כי במקצת מאוכזב מהן. חובב סיגריות אמריקאיות (האם משום כך סירת הצילומים על ההברחה?) מרגיש 100% בים, ואם ירצה להיכנס ל"זבולון" — הוא מזומן. שלום כהן דומה מאד לטיפוס גימנס בספרו של אורי אבנרי "הצד השני של המטבע", אדם משכיל אך מופלה לרעה ע"י הים, בהתעטפו במטפחת ראשו האדומה ידמה לדמות אכזונית המצויה יותר בסר- טים מורחיים, כשהוא אוכל חמום הוא מרגיש עצמו כרוכב על הסוס.

יוחנן רפזנסקי, חדרה.
שמות הזוכים בפרסים מבין פותרי התשבצים 35 (תשבץ הע- נק) ו-36 יתפרסמו בשבוע הבא

ה ש ע ר

קל מאוד לתת בשער נערה נאה. אפשר למצוא רבות מהן, כהנה וכהנה. המראה הוא גם נעים לעין. קל לתת פרצוף כל שהוא, גם אלה נמצאים בשפע. אך מהו פרצופו של השוק השחור? הריהו:

ידיים, עיניים, כסף, ידיים גורפות את הכסף, בלהיטות, בחפזון. העיניים פוזלות לצדדים, ואולי אינן פוזלות. ואולי הן מצוות, ואולי מהפסנות, אין יודע. הכסף הוא ניטראלי, אדיש. מתפור בשטח ומחכה, יש מי שיאגד לו. מתקבל הרושם כאילו הוא צפוף מדי, רב מדי, ולכן פוזלות העיניים ולהטות הידיים. זהו השוק השחור, וזהו פרצופו: כך מופיע הוא לעינינו יום יום באלף ואריאציות, אלף ידיים ואלף עיניים.

האם רואות העיניים מלחמה באופק, מלחמה בשוק השחור? האם נחרדו, הופתעו, נכנעו? האם תאספנה אחור הידיים הבהולות? אולי.